Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-127940-p0001-0

Christianus Sęnoen
S. A. 1. A 34

Script. Rom. in Quarto
N. 20.
II. 26 26

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-127940-p0002-6

PRimitie carminū Mathie Fungk Haynouienſis In Genethlium ſalutifere vir-ginis Marie. quibus hy-ſtoriam natiuitatis graphice proſe-quitur.

HERMANNVS TREBELIVS Notianus Poeta laureatus emptu-rientem alloquitur Lectorem.

Mollia quid dubitas ꝙ nō ſint carmina lector?
Attamen hic cultum(crede)Poema leges.
Nam ſancto & puro deſcripſit Numina verſu:
Scintillę vates nobile nomen habens:
Ergo age: q̄d dubitas lege: pellege: diſcute carmen:
Diſpereā niſi te tā pia Muſa iuuet.

Hermannus Trebelius Notianꝰ Poeta laureatus. Lectori.

Faceſſant Sibaritici Poetę:
Vani:morologi:leues:petulci:
Vſqꝫ dum Veneres Cupidineſqꝫ
Res ſpurcas.nimio efferunt labore:
Et ſunt improbuli:mali magiſtri.
Legetur:relegetur:excolatur:
Regnet:creſcat et vſqꝫ ſurgat altus
Cantu vatidico valens MATHIAS:
Magiſter bonus & pius Poeta:
Natalem memorans diem : ſacratę
Abſqꝫ ſemine:virginis parentis:
Pingens hyſtorias ſacras:deorum
Cultus:orgia:cęlicos penates.
Fingens carmina caſta ſic Iuuentę.
Sic priſcum reuocans decus Poeſi:
Dum monſtrat:pede quo canenda res ſit
Diuina:& merito pijs ſtudendum.
Ergo creſcat & vſqꝫ ſurgat altus
Verſu vatidico nouus Poeta.
Exultet patria:vrbs HANOVIANA.
Tanti altrix Iuuenis viriqꝫ docti:
Cadant tabifico mali veneno:
Faceſſant quoqꝫ peſſimi Poetę:

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-127940-p0004-7

Mathias Fungk Haynouienſis artiū magiſter. Venerabili viro Fabiano Fungk. artiū & humaniorū litterarū profeſſori. Vtriuſq; iuris baccalaureo. Vniuerſitatis Francofordiane ſecretario. & maioris collegij collegiato fratri germano chariſſimo.

CVm anno ſuperiori Frater humauiſſime: poſt accepta magiſterii inſignia: In Stendaliā Marchie vrbem conceſſiſſem: vt iſtic ludum litterarium aperirem Tametſi populus hoſpitalis: rerum deniq; quas humanus requirit victus: copia: & ſacietas mihi cōtigiſſet. Videbar tū q̄ſi in durum relegatus exilium: q̄ Sleſita ego Marchitice lingue volubilitatem egre perciperem: nec illi contra patrii mei ſermonis maturitatem plane intelligere potuerint. vnde mihi colloquii ſolatiū: quod vnum preceteris animantibus: mortalium generi: deorum benefitio: conceſſum eſt: ademptum eſſe cognoram. Diu ergo tacitus mecum verſabam: quo ſolatii genere: preſentium curarum moleſtiam: que me diu noctuq; exandabant delinirem. Dum ſic cogitabundus animo fluctuarem: tandem ſubiit in mentem: preſentius ad affectionum ſuppreſſionem: anthidotum eſſe nullum: q̄m dulciſona poetarū carmina: Vnde paululū ſeuerioribus philoſophię ſtudiis: quibus abineunte etate vacarā: ſepoſitis. ad manſuetiores litteras animum appuli: illiſq; iam nō ſucciſiuas horas: velut antea: impartiebam. Sed vbi per otium licuit: nec publica accepti muneris occupatione implicarer. per egregios vatum campos nectare & ambroſia redolentes ſpaciatus: verbis haud conſequi poſſum: quanta ſim voluptate affectus. Vnde cum tanto muſarum amore perculſus eſſem: id ſedulo curaui ne vllus mihi dies ſine fruge ac Appolline tranſiret: vellebat hinc aurem. quod puer ſepe audieram omnem diſciplinam exercitationi accomodandā: ſi quicq̄; fructus inde ſperare velimus. Certum erat mecum hoc experiri. Heſitanti vero ac cogitabundo: qua in re rude adhuc in

genium periclitarer. viſum eſt illi meā deuouere operam que: om
nium patrona erumnoſorum in turbido huius mundi ſalo: iacta
tos fulcit: erigit: ac naufragio ſubducit. Conatus autem meus piꝰ
magis quam audax cenſeri debet. Si nanqꝫ preſumptione & viri
um confidentia: nō deuotione: hoc orſus eſſem. ac tam paruo lin
tre: ſpacioſum mare non vererer ſulcare. Vix ſoluta naue: tuta
linquēs littora. aduerſis ventorum flatibus: eſtuoſo ſurgente ma
ri perditis armamentis: naufragus obruerer. Quis em̄ tanta dicē
di ſuppellectile inſtructus? cui tam florentis adeſt gloria lingue.
vt Marie laudibus eius facundia par eſſet. Non ſi Tulliane flumi
nis eloquentie: torrenſqꝫ Demoſthenis facundia: quem decoraret.
& vt ad poetas veniam. non Maroniana grauitas & elegantia.
exuberās Naſonis copia. genuina Flacci ſolertia: grauis Lucani
maturitas. non aſpernanda Tibulli facilitas: cui ꝗm contigiſſet. cē
tum licet ora mouens. vox ferrea clamet: centenoſqꝫ ſonos: illius
pectus anhelet. deipare tamen virginis laudes: equaret minime.
Sed in arduis voluiſſe abunde magnificum ducitur etiam ſi aſſe
qui nequiueris; Proīde hec nos auſos eſſe ſinceri vir iuditii haud
improbabit. Nunc quod inſtituti noſtri eſt: ex quo ab om̄ibus priſ
cis & Neotericis ſcriptoribus obſeruatum perſpicerē. vt ingenii
ſui monumenta edituri. nuncupatim alicui dedicarent: ſub cuius
nomine tutius in publicū prodirent: Tu inprimis humaniſſime
frater mihi viſus es cui primigenios lucubratiom̄ mearꝝ fructus
cōſecrarē: Es etem̄ ea ingenii dexteritate preditus: vt inpleriſqꝫ diſ
ciplinarum generibus tuorum equalium cedas nemini. quē ego
vt iure naturali debeo: ſemper amandum: obſeruandumqꝫ duxi.
Accedit hiis tuorum erga me beneſitiorum magnitudo: & quod
vel externis: beneuolentiam conciliat educatio: & ſtudiorum cō
munitas. In quibus quemadmodum es natu grandior. ita erudi
tione ſuperior longe euaſiſti. Preter cetera nanqꝫ documenta auſ
cultatoriam commentationem. in qua remotior ſubtiliorqꝫ philo
ſophia: que ad nature contemplaciones: diſceptationeſue dyalecti
cas pertinet: ꝗm diligentiſſime rimatus es. Hiis etiam extrariam
auditionem: dicendiqꝫ exercitium: aſſidue iungendum putaſti.
Tranſeo Mathematicen: Aſtrologiamqꝫ: & cui nunc vacas: iuris
ſtudium. Sed cumprimis humaniores litteras: quas ſub non pe
nitendo preceptore Laurentio Coruino coluiſti. eaſqꝫ in Franco
fordiano gymnaſio per integrum iam luſtrum in celebri auditorꝝ
frequentia: & publice: & priuatim profeſſus es. Quo quidem ſtu
diorum genere: vt tu multa Coruino: Ita ego tibi omnia: poſt de

um optimum maximum: debere profiteor. Et ne malum nomen
ſim accepta refero. Etſi non ambigam. hoſce laborum meorũ pre
maturos labores: vbi in publicũ prodierint: in varias quottidie re
prehenſiones incurſuros. Tamen vel maliuolorum iniquitas: vel
inuidorum odium: me de illius arcis preſidio nõ deiiciet: in quo
collocatus ſum. Vt enim varia ſunt hominum ingenia alii co
natus noſtros (etſi multa deſiderari perſpicient) boni conſulẽt.
Alii Criticorum more quorum lingua felle madet. Iuxtaq; Gre
garios ac Claſſiarios lacerant ſcriptores. omnibuſq; Pluteis genu
inum infigunt: Theonino dente labores noſtros mordebunt. cer
bereumq; virus: animo conceptum: hic euoment: Stẽtoreaq; voce
detonantes: hoc nos ſcomate laceſſent: ꝙ alienis plumis: velut al
ter coruus ſuperbiamus. Omneſq; excutient latebras quo vberio
rem calumniandi ac oblatrandi auſam nanciſcãtur. His Sicophã
tis humaniſſime frater ſic reſponſum velim. hoc dum nobis vitio
dant naſuti homines: alterius nos interdum imitari ingenium:
non animaduertunt ſe principi Poetarum detrahere: cuius aucto
ritate fretus: non indecorum duxi: ſummi ſubſellii vates pro inge
nioli fragilitate ſectari. Cum enim ea nota alterum latine lingue
columẽ inureretur. quia Homerũ emulatus: quedam ex illo in
ſuam Eneiden tranſtuliſſet: pro ſuiſq; vſurpauiſſet. In tales Vir
gilio maſtices per apologiam: obiecta tela ſic viciſſim retorta ſunt
Cur illi eadem quoq; furta non attentarent: verum intellecturos
facilius eſſe Herculi clauam: quã Homero verſum ſurripere: Neq;
tamen euſq; delicato ſum ingenio: belluſq; mihi videor: vt cenſo
rem vel negligam vel recuſem: admitto equidem quemlibet: dum
modo Appellis precepti meminerit: ne ſutor ſupra crepidã. Sed
nunc receptui canens: ſic illis abunde reſponſum puto. Tu vero
humaniſſime frater tenues has muſas: quas tibi peculiariter do
no dicoq;: leta fronte: hilaroq; vultu: & obuiis: vt aiunt: manibus
ſuſcipe: quibns te equum iudicem prebe. hoc eſt ſeuerum non in
dulgentẽ: quo te cenſore obelis: aſtericiſq;: vel vnguibns erratorũ
penas luant. Pietatis enim eſt: vt noſti: eorũ errores quos ama
mus ſignanter introſpicere: vt emendemus. Cum in noſtris ple
rumq; cecutientes ſimus. Nec manticam: que in tergo eſt vider
mus. Licet in alienis interdum oculatiores exiſtimus. Fac igitur
vt quam de te opinionem concepi: ne fruſtreris. ꝙ ſi iis album cal
culum adieceris liquido intelligam lucubrationum mearum ope
ram: oleumq; me non perdidiſſe. Vale Pancratice Neſtoreos in
annos. & me vt facis ama. Ex muſeo noſtro Pridie Idus Martii
Anno ſupra ſeſquimilleſimum tredecimo.

AD EVNDEM

Primicias viridi collectas Phocidis aruo:
Suſcipe Phebeo frater amande ſinu.
Maturos patula non carpſimus arbore fructus
Quos rutilis vmbrat laurus odora comis.
Egregij tanto vates ſe munere iactent:
Dat quibus auratā cantor Apollo chelym.
Calliopeia ſimul precingit tempora lauro:
Et fauet Aonij turba nouena chori.
Immatura licet. duro vix vulſa metallo
Poma damus: leta ſuſcipe fronte precor.
Si nemus Aonidum luſtrauero deinde ſororū
Altius: hinc calathis mitia poma feram.

MATHIE FVNGK HAYNOVIENSIS GENNESIS MARIANA

Arthenices marie : cunabula ſctā cane-
Sūmo grata Ioui:ſed formidata Tyrāno (mus.
Tartareo:atq; homini certā latura ſalutem.
☞ Numina vera voco-ceptis audacibus adſint
Quę ditione pręmunt terrā:moderant̄ & aſtra
Imbue virgo rudem:cœleſti nectare:linguam
Et ſtabili firma mentem ratione labantem.
Ardua phœbeę ſcandentem culmina Cyrre
Muſarumq; domos.ignoto dirige calle
Deuius abſiſtam:primo ne pergere greſſu.
Theſpiadum nā docta cohors:Heliconia cedit
Arua tibi:numenq; ſuum Tymbreus Apollo
Et tripodas:cytharam:lauros:ſorteſq; reliquit.
Attica tu Pallas:vatumq; magiſtra piorum
Qua duce:pierij ſcribunt memoranda Poetę.
☞ Culta Paleſtine tenuit vir pinguia terre
Relligione ſacra nulli & pietate ſecundus

Cui Ioachimus erat nomen: galilea per arua:
Et ſolymos notum colles. ſuper omnia famam
Larga manus celebrem: dedit illi, ſanctaq; vita
Fraude carens. dextras nec faller̄ docta minor̄
Nam titulis morū: cunctos ſuperabat ephebos
Tempeſtate ſua. fatis ducentibus: arctam
Inſtituit vitam: nec inerti perdita luxu
Tempora deduxit: tenera lanugine male
Aſt vbi vernabant. calido ſub pectore ſanguis
Feruidus inſurgens: Veneris certamina mouit.
Que ſuppreſſa tamē: genio indignāte quierūt.
Ambitio: faſtus ſtimulantes corda virorum
Terga dedere fugę: nummi inſatiabilis ardor
Pronus in omne ſcelus: mentem nō attigit illā.
☞ Is vbi maturos iam perueniſſet ad annos:
Equeuam thalamo: ſanctam ſibi iūxerat Annā:
Nam celebs fuerat maledicto obnoxia vita:
Huic par ingeniū: diuino numine tactum:
Aſſiduo ſupera mens verſabatur in aula

Illecebroſa Venus luteum non flectere corpus.
Ad penitenda poteſt: Veneris nec filius arcu
Et validus iaculis: caſtam ſubuertere mentem
Sufficit. alma thorū quo proderet anna mariti.
Vt ſcopulū quatit vnda maris qn̄ hūidus auſter
Incumbit pelago: molemq; attollit aquarum
Ille ſalis firmus: tumido non vincitur eſtu
Sic immota manet mens aurea: nulla fatigat:
Hanc vel cura leuis: ſtudium ne accēdit habēdi.
Auſpitijs paribus: lecti ſubiere iugalis
Federa: q̄ ſanxit Paranymphus ab ethere miſſus
Pronuba paxq; ſimul/connubia firma parabat.
Concordes non liuor edax: corrumpere mentes
Horrida nec potuit diſcordia ſoluere fedus:
Hec licet ethereas: quōdam in certamina diuas
Perpulit: aurato quod iecerat inuida pomo.
Pectora nam diuinus amor ſanctiſſima ſtrinxit
Quē fugit ira minax: facibuſq; armata megera
Exemplar morum: viua & virtutis imago.

Et ſpecimen fuerant gentis preputia ſecte
Thus adolent ſuperis:pancheo fragrat odore
Ara Iouis:libant ceſa quoqꝫ ſepe iuuenca
Aſſiduoqꝫ ferunt ſtudio:pia munera templo.
Poblite ſucciduo:verſoqꝫ ad lucida vultu
Sydera.deuoto venerantur pectore diuos
Proni iam gelide pia figunt oſcula terre:
Exuperant pietate Numã.tetricoſqꝫ Cathones
Matura grauitate.ſui duo lumina ſecli.
☞ Orbe nouo tales mundum tenuere coloni.
Falcifer etherea dum ſede quietus agebat
Nec Ioue pulſus adhuc:Italis fuit abditus oris.
Equa genus nondum mortale peroſa:reliquit
Virgo aſcrea ſolũ:& ſuperas repetiuerat arces.
Quid loquar?vt miſeroſopibus victuqꝫ iuuabãt
Quos fortuna ferox:ẽrumnis preſſit iniquis
Exulibus ſpes certa fuge.viduiſqꝫ fauentes
Pupillum fuerant aduerſis rebus aſilum
Lanigerum pecus:& ſegetes in pinguibus aruis

Cornigeriqꝫ boues: quicquid fecere peculi.
Adde Iouis ſydus: fati tempuſqꝫ benignum.
Nanqꝫ beant homines: largoqꝫ redũdare cenſu
Efficiunt: votis & reſpondere ſecundis.
Omnia ſecernunt triplici bona ſorte. ſacrorum
Pontifici: partem temploqꝫ tulere priorem
Pars inopes paſcit. proprios ſed tranſit in vſus
Tertia. diuicias ſic expendere caducas.
☞ Quattuor exactis concordi fœdere luſtris
In thalamo ſpes prolis abeſt. nã pignora nulla
Coniugium ſignant. tot iam labentibus annis:
Morboſa tremulo pede clam ſubeunte ſenecta.
Sanctas hic cruciat mẽtes dolor: aluus vt Anne
Heu ſterilis. ſobolem nequeat producere patri.
Rebus in afflictis/anceps dum fluctuat eſtu
Mens vario. potior ſedet hec ſententia cordi
Suplice preſentes in vota ciere precando
Voce deos: placare ſimul pia numina donis.
Ergo vtraſqꝫ leuant ad lucida ſidera palmas

Fun dẽteſqꝫ p̄ces ,lachrimis ita fantur obortis.
☞ Qui regis ethereos curſus & clara gubernas
Aſtra poli: & meſtas ſolaris numine mẽtes
Alme deus: noſtro petimus ſuccurre dolori
Prima citis etas: aptiſſima fugit habenis
Que prebet ſtimulos proli indulgere creande.
Nulla tamen ſoboles cõnubia noſtra ſecuta eſt.
Erigidus: effeto ſucceſſit corpore: ſanguis
Arida laxata eſt cutis: & frons marcida rugis:
Omne genus morbi capularibus ingruit annis:
Progenie ſolare deus: iam languida luctu
Corda: nec aure graues plãctus auertere ſurda.
Sit cum fata vocãt miſeros tam chara propago
Funera que ducens: gemitu ſuſpiret acerbo:
Ardenteſqꝫ rogo pinus auerſa recondat.
Ede ſacra: teneris ſemper claudetur ab annis:
Quod dederis germen . patria virtute coruſcãs
Templa araſqꝫ deum multo cnmulabit honore:
Relligione ſimul ritus renouabit auitos

Taliter orabant cœli. quibus annuit auctor.
☞ Feſta dies aderat: plebi celeberrima cūcte
Arua paleſtine: galileaq; rura colenti.
Vana ſuperſtitio: multorum & ſacra deorum
His ignota viris. cœli ſed numen adorant.
Confluxere tribus paſſim: velut agmine facto:
Formicę properant pluuia incūbente ſub antra
Omnes: more patrūq; Sionia tēpla frequentant
Dauidica hęc Solymis proles cōſtruxerat oris.
Cum placida regeret populos in pace quieta
Sublato belli ſtrepitu. nec rauca ſonarent
Claſſica. non ęrata cohors vaſtabat opimam
Tellurem. muros non obſidione premebat:
Męnibus excidium minitās. mauortius horror
Longe aberat. tuto ſiluerunt omnia regno.
Iam galeę/coniq; truces/& miſſile telum
Vomeribus terram ſulcant mutata feracem.
Et curuas rigidi falces conflantur in enſes
Vndiq; pacatis bellorū fluctibus: vrgent

Iuſſa patris. delubra dei molimine magno
Fundari. properat Salomon pietate paterna
Edificare domum. diſpertit munia ſeruis.
Nauibus hij petiere Tyrum: Cedroſq; ſecabant
Robora procumbunt. multos illeſa per annos
Hinc ratibus nexis condenda ad tēpla feruntur
Per mare ceruleum. tectis aptanda ſuperbis
Saxa Paros vellunt. duro rupeſq; metallo
Franguntur. vaſtiſq; cadunt auulſa ruinis
Marmora. pręcipiti volnuutur ad infima lapſu.
Quippe fuere viri: ſcrutantes viſcere terrę
Lamina qui foderent auri: ripiſq; beatis
Heſperię venantur opes. ſtillantia venis
Aurea dona Tagi: ſpumans quas gurgite ī alto
Hermus diuitias verſat. Nec lidius amnis
Non tentatus abit. rutilat ſed mittit arenas.
Hęc vbi fluctiuagis fuerant aduecta carinis.
Tum diues Tyrio Salomon conſpectus ī oſtro
Lumine metitur ſpatiū: magnoq; receſſu

Area ſignatur: molem fultura ſuperbam.
Innumerę coiere manus. oneriqꝫ frequentes
Incubuere graui. foſſa tellure locabant
Fundamenta ſolo. rigidas aduoluere cautes
Obnixi certant humeris: ac pectore prono
Educunt celeres murum conamine magno.
Non teſta fragili: ſed duri fragmina montis
Conuoluunt. feſſis quatit eger anhelitus ora.
Imbre madet facies: ſudor de corpore rorat.
 Ingens veſtibulum ſolido de marmore primū
Et viuo teretes ſaxo ſtatuere columnas
Atria cingit ebur: mauros retinacula poſtes
Aerea ſuſtentant. culmen teſtudo figurat
Nexibus innumeris: arcu concluſa rotundo.
Auro tecta rigent. Veluti conuerſa potenti
Męonij tactu regis: ſeu cœlifer Atlas
Fulua comis illuc pomaria pulchra tuliſſet.
Conſtitit haud ſegni moles ſudata labore.
Nec prius Amphiō thebanę cōditor arcis

Auxiliante lyra: Thebas fundauit Apollo
Pergameoſq; lares: rectore adiutus aquarum.
Gloria pyramidum Nili minor eſt: licet illas
Eximia quondam celebrarit laude vetuſtas.
Nāq; opus hoc fulcris ingentibus eminet alte
Aereos turres. ſummiq; cacumina montis
Hon ędes Epheſi. triuie ſacrata Diane:
Hyſtoricis cantata: poteſt ęquare ſacellum
Herculis occiduę victritia ſigna columnę
Altos haud poſſent apices contingere templi
Mole pari Rhodius nec ſuſpicit aſtra Coloſſus
☞ At domus interior: ſancti & penetralia tēpli
Gemmarum nitida fulgēt ſuper omnia luce.
Stratus humi calcatur Onijx. terſiſſima circū
Marmora. reſperſus maculis rubicūdus achates
Ipſe pauimentum ſublimi veſtit honore
Saphyrus hic claro ſplendore micabat amenus
Pocula nobilitans. grato & Berillus honore.
Pars etiam viridi fulget colorata Smaragdo

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-127940-p0018-6

Iaſpis adeſt, fuluo ſimiliſq; Topaſius auro.
Excludens tenebras tecto Carbunculus ardens
Artificem ſculpſiſſe manum laquearia tecti
Fulua. Mironis opus iurares aut Policleti
Aſpera ſigna videns: multo celata labore.
Ingenio phidias preſtans: laniata ſtuperet
Multis ęra modis. viuas monſtrantia formas.
☞ Additur inſignis templo pictura magiſtri
Que ſuſpenſa diu tenuiſſent lumina Coi
Egregium nec opus Zeuſis: ſeniorue Bularchus
Equaret calamo. tãtus decor affuit arti:
☞ Hic prima ſeriem: recutite ab origine gẽtis
Adiunctis pinxit titulis. Hira imagine certas
Effingens facies atauũ. Prior obſitus ęuo
Incuruus baculo: pater Abrahamus acerno
Suſtinet egrotos: exhauſtis viribus: artus.
Heſerat huic gnatus nondum lanugine vernãs
Iudaico primum ritu; ſignatus acuta
Qui mandãte deo poſuit ꝑputia cote

Ilicis adiunxit pater vt recubaret in vmbra
Aeſtiuum releuans ſydus. tum numina cœli
Ad ſe ferre gradum vidit. quę corpore ſupplex
Pronus adorauit. merito veneratus honore
Cœlicolas. viridi ſtantemq; cacumine montis
Vt pecijt ſtricto charum mucrone Iſaacum.
Inſontem & ſuperis mactare parabat ad aras.
Stabant hinc gemini: diſcordia ſemina: fratres
Quos ēadem varijs genuerunt viſcera fatis
Hic pius: ille ferox: ſua quenq; figurat imago
Horruerant Eſau dure per brachia ſete
Huic atrox animus: Iacob ſed mite notabat
Ingenium glabre candor cutis: hirta nec vllis
Membra pilis. ipſum pauidū dare terga videreſ
Indignantem alium: vultu terrē minaci
Germanū: meritos quia preripuiſſet honores.
Haud procul infames ꝑmixtis ſulphure flāmis
Corruerant vrbes. alto quas ſorpſit hiatu
Terra patens. Iūxit: quōdam vt p̄ſagus Ioſeph

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-127940-p0020-6

Inuidia pharias fratrum veneibat ad oras.
Parte alia ſeptem diſcretus in oſtia Nilus
Contextam tenui fiſcellam vimine ſtratis
Fluctibus: in medio geſtabat fluminis alueo
Regia quam ripis admotam nata iubebat
Recludi: inmerito puerum quoqꝫ tollere fato:
Lanigeras adiecit oues: quas actior ęuo
Paſcebat Moſes: luctantes cornibus hędos
Aſpiceres: agnos balare ſub vbere matris.
Incumbens tereti baculo dum lumina flectit
Innocuo rubum videt igne ardere coruſcum.
Hinc ſtupido ſimilem finxit. veſtigia nuſq̄
Fixa mouere loco: paulum ceruice leuata
Et manibus paſſis oculis & mente morari.
¶ Effera ſubiecit crudelis facta Tyranni.
Mole fatigabat populum qui ſemper iniqua
Noctes atqꝫ dies: placido indulgere ſopori
Annuit haud feſſis. ſcelerata excedere terra
Ardebant animis. Pharao ſed cœpta vetabat

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-127940-p0021-2

Supplitium genti minitans pro talibus auſis.
Addiderat ferula Moſen pulſare fluenta
Inde cruentato fontes manare liquore
Ceu quondam Simois teucroꝝ ſtrage rubebat.
Limoſis habitans lacubus repleuerat oram
Rana loquax Memphi: Cinifex & puluere viſus
Errabat domibus: penetralia compita menſas
Muſca canina replet: ſubito hinc deiecta videres
Exitio pharijs animalia cuncta colonis.
Inter equos lentus iacuit reſupinus aſellus
Capra/boues/hirci/vituli/genus omne ferarum
Occubuere ſimul: datur hinc cognoſcere diris
Turgentes papulis homines. atq; vlcera paſſim
Infectam fœdare cutem. turpeſcq; podagras
Atq; nates etiam tumidis horrere mariſcis
Senſerat Egiptus. & ineuitabile fulmen
Nubibus erumpens: virides concuſſerat arui
Diuicias radice tenus. conuulſa iacebat
Grata Ioui quercus: frutices & grandine tacti

Depoſuere comas. ſuperant quę cœtera cladi.
Finxerat hic virides populari dente locuſtas
Preterea vt medio Sol nigreſcebat olympo
Qui ferrugineo nitidum velauit amictu
Nube caput. terram denſas operire tenebras
Aſpiceres. Vteri quę ſarcina prima fuere
Poſtremo exhalant animam. quin regia proles
Exanguis feretro famulis componitur aureo.
Męrent Niliacę matres: planguntq; lacertis
Pectora. & horrẽdos fundũt ad ſydera quęſtus.
Tum Pharao tantis perculſus mente periclis
Sublimes animos poſuit. victuſq; timore
Numinis ętherei. vetuit non amplius vni
Sacra deo gentem fibris ac farre litare.
☞ Extemplo Moſes populum pręcone coegit
Confluxere viri. gemuit Memphitica tellus
Pulſa tremore pedum. pateras auroq; rigentes
Cratheras/lances/phialas/mortaria/cultros
Cernere erat manibus. rubri tũ littoris ora

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-127940-p0023-3

Subſtiterant feſſi.furibundus ĩ arma Tyrãnus
Imminet a tergo.turma comitatus equeſtri
Armata peditumq; manu.ſtrepituq; rotarum
Conſequitur.rauco ſonuerunt claſſica cantu.
Hoc Hyra pingendo neruos intenderat artis
Succeſſu & facili partes abſoluerat iſtas.

☞ Lento ceruleum ferientem vimine pontum
Fecerat hinc Moſen.cũ protinus vnda receſſit
In partes diducta duas.& in aere ſurſum
Pendebat.ſcopuli velut:aut Marpeſia cautes
Prominet in pelago:patuit Neptunia ſedes
Squameus in fulua ſaliebat piſcis arena
Diſcedente mari.turpes ſe gurgite vaſto
Condiderant phocę:populus per ſicca meabat
Equora.& aduerſo poſuit veſtigia ſaluus
Littore.nec procul hinc Pharaonẽ nare videres
Fluctibus ĩ medijs: & adhuc ſignabat opaco
Sęuitiam vultu.ſimilis fueratq; minanti.
Has dederat pœnas:equitũq; exercitus omnis.

Obrutus vndiſono pariter cum curribus alto.
Exeruere manus aliȷ́:ceu prendere vellent
Quo firmare queant:molles in gurgite paſſus
Vertice nudato ponti ſupereminet vndas
Alter & ore vomit latices quos hauſit amaros
Luctatuſq; parum:ſed ab oppũgnãtibus vndis
Victus obit .galeas fluctus voluebat inanes
Scuta virum/contos/haſtilia/tęla/pharetras
Arboreaſq; ſudes:ſed põdere prona ruebat
Machina bellorum:fundoq; reſedit in ymo:
Addidit hinc vaſtã vt populus calcabat eremũ
Segne ſolũ.ſterili quod ſemper torpet arena &
Squalet inerte ſitu.nimioq; calore perVſta
Terra ſitit.Cereris Bacchi quoq; muneris exp̄s
Conſita fructifera fuerat non horrida tellus
Arbore.qua releuare famem mortalis ęgeſtas
Poſſet.at hirſutę vepres:ſimul aſpera ruſci
Vimina ſurgebant.per inertia ſaxa.colubris
Apta domus.Lybię non tot per rura vagantur

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-127940-p0025-4

Peſtes tabifico turgentes colla veneno
Liuida. mortiferos Hyra quot depixerat ãgues
Stridula vibratis fundentes ſibila linguis
Somniferos gelido fecit turgere veneno
Aſpidas hic. recto ſignantes tramite harenam
Quas gemino ſinuat circũ capite Amphiſebena
Multiplices varians orbes: tractuſq rotundos.
Terga vagi per humum ducunt viroſa Ceraſte:
Cornutaſq leuant frontes: linguiſq coruſcant.
Et Scytale variam medio quę frigore pellem
Ponit ſe reuouans. Hemorois obſita ſquãmis
Incertoq manens elemento noxius aruis
Cherſidros. variã & Chencris qui tingit aluũ.
Fulmineuſq vomens ſcintillas Preſter ab ore.
Quin alie peſtes: quas non eſt dicere promptũ:
Infeſtant turbam. morſu periere nociuo
Serpentum populi: tam triſtia fata gementes
Inſuetaſq ferunt paruo de uulnere mortes
☞ Aereus hic ſerpens ſublatus in aera fuſtę

Vulg. 21.

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-127940-p0026-0

Lurida vipereo curabat vulnera dente
Facta. oculis illum qui non videre prophanis.
Quin etiam patulos plebem geſtare caniſtros
Aſpiceres manibus. vultuq; ad ſydera verſo
Nectareū ſupero quod manna pluebat ab axe
Excipere in calathis. liquidumq; educere fontē
Saxoſis Moſen tumulis: & marmore viuo.
Vapulat arenti virga dum terra petroſa.
Fuſile tū vituli ſimulachrum turba coronat
Impia: diſſimulans diuumq; hominūq; parentē
Æripuit qui colla iugo Pharaonis. & atre
Iam deuota neci. manibus connexa petulcis
Ante pecus feſtas ducit: ſcelerata choreas.
Nec mora longa ſubeſt Moſe aduētante. ruina
Degeneres ydola viri cecidere colentes.
Et patrios auſi ritus temerare nephandi
Perſoluunt meritas effuſo ſanguine penas.
Cornua frōte gerens geminis deſcēdit onuſtus
Legiſer hinc tabulis. ſolido de marmore quarū

Vna fuit. cocto ſed cernitur altera limo.
Indurata. quibus ſummi pręcepta tonantis
Attulit: excelſo Sinai de vertice montis.
Inſtructas acies rigido decernere ferro
Et miſcere manus incerto marte videres.
Dum tenet erectas Moſes ad ſydera palmas
Acer anhelantes agitabat Ioſue turmas
Quando manus laſſę p̄cibus cecidere remiſſis.
Palantes Amalech: hortatus in arma cohortes.
Atq; pedem referens: rurſus dare terga coegit
Iſrael tandem lectis victoria ceſſit
Gentibus: afflicto & duxerunt hoſte triumphū
Talis erat ſacri pictura exordine templi.
☞ Accola Iordanis ad quod ſua vota quotānis
Fert. ſcœlus admiſſum qn̄ expiat ore ſacerdos.
Tūc quoq; turba ruit mixti populuſq; patreſq;
Alta petunt delubra dei: concorditer omnes
Inceſſu titubante ſenes: robuſta iuuentus
Effetæ matres partu. innuptęq; puellę.

In manibuſqꝫ faces geſtant:cerealia dona
Pars offert noua farra:alij volucreſqꝫ gementes.
Lactētem agniculum:genitricis ab vbere raptū
Deuouet hic aris.ſed dulci plena falerno
Pocula fert alius.rerum quē copia maior
In promptu fuerat:ſacris fert quiſqꝫ miniſtris
Iuter cognatos:ad limina ſacra:tribules
Tendit iter templi Ioachimus.vertice cano
Conſpicuus.tandem ſubiens penetralia tecti
Supplex:demiſſo veneratur numina vultu
Procumbenſqꝫ ſolo.meditatur quanta deornm
Sit pietas:homini ſemper monſtrata caduco
Inde leuatus humo.donis altaria pergit
Sancta onerare ſuis.promiſſaqꝫ ſoluere vota
Hunc vbi rugoſa conſpexit fronte ſacerdos.
Indignatus:eum grauiter ſic increpat ore.
☞ Cū deus omnipotēs ſummi fabricator olipi
In ſua templa vocat.fœcundos germine patres
Creſcere qui populum curant:terramqꝫ replere

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-127940-p0029-0

Prole ſua: ſteriles contra iubet eſſe prophanos.
Cur te nulla mouet: latę reuerentia legis.
Que vetat expertem prolis: ſpeiq; nepotum
Thura ſabea focis: libamina ponere diuis.
I procul ex advto. nam te diuina notarunt
Reſponſa. annoſe iam cõiugis aruit aluus
Et natura negat effęto corpore prolem
Edere: quãdo Venus lãguet corpuſq; tremiſcit.
Hęc Ioachim penetrãt cõuitia pectus anhelũ:
Exagitant animũ. & curis alimenta miniſtrant.
Effert ergo pedem crudo cor vulnere fixus
Multa mouẽs aio. ad proprios remeare penates
Deſinit. aſt greſſu petit auia luſtra ferarum
Lenęi cereriſq; expers: turgentia fletu
Lumina/rore genas humectant nocte dieq;.
Cõſpectuſq; hominũ fugiens ob dedecus errat
In ſiluis: pecorum ſociat ſe deinde magiſtris
Thratius vt quondam viduatus coniuge chara.
Indoluit vates. latitans ſub rupe cauata

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-127940-p0030-1

Propter aquas Hebri raptum ſolatur amorem.
Fila mouens citharę. mulcebat carmine tygres:
Montibus ex altis vulſis radicibus ęgit
Robora querna ſimul ſiſtebat flumina cantu.
Vt quoqꝫ grineus diuino caſſus honore
Vixit Apollo. greges armentaqꝫ regia pauit
Sic lugens animo ſortem verſabat iniquam:
A laribuſqꝫ exul Ioachimus rura peragrat
Securus. degens procul a ciuilibus vndis
Curabat pecudes: & ouilia temperat arte
Cura grauis mœſtam neu poſſet frangerē mētē.
Haud aliter ſuperis viſum ratus: omnia nutu
Qui peragunt. volucriqꝫ rotant vertigine cœlū.
Ipſe tamen genio bellum indicebat aperto
Marte, cibo tenui corpus macerando ſenile.
Arida nec ſitiens: dulci humectauit iacho
Labra. ſed e vitreo vix proluit ora liquore.
Nocte ſoporifera: molli non membra grabato
Languida proſtrauit: terrā ſed corpore preſſit.

Lucifer ante micans claro q̃ lumine Phœbus
Illuſtrat radijs orbem. non viderat illum
Stertere mane ſolo: intempeſta nocte leuabat
Corpus humo: p̃cibus flectebat numina iuſtis.
Dedecus hoc abolere velit: dare pignora vẽtris
Et triſtem picea mentem caligine ſeptam
Eximere a tenebris pallentes tollere curas.
☞ Hũida Luna polo iã quinq; accẽderat ignes
Cornibus & totidem plenis incandunt orbis
Trito calle quidem. veſtigia firma tenebat
Incœptum peragens curſum. nec deſtitit vnq̃
Corde pio diuos ambire. remittere vitam
Non tulit vlterius deus afflictarier ipſum
Inmenſo gemitu. cura & tabeſcere pectus.
Nunctius at cœlo demittitur aliger alto
Qui reſponſa tulit verbis ſolatus amicis
Mœrentem. liquidum pernix ſecat aera pennis
Angelus. & celeri fertur per inane volatu:
Conſtitit aſpectu dehinc clara luce refulgens

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-127940-p0032-3

Sicqꝫ orſus curas animo demebat inanes.

☞ Pone metum Ioachime. ſator diuũqꝫ hoĩmqꝫ

Cuncta regens nutu. dedit hęc mãdata ꝑ auras

Ferre tibi: pulchra faciet te prole parentem

Anna: fides dictumqꝫ meum nec ſera ſequetur.

Audijt omnipotens planctus conuitia vidit

Exprobrata. deus mentes non deſerit ęquas

Sublimi reſidens ſolio: ſpeculatur ab alto.

Facta hominũ. iuſtaqꝫ examinat omnia lance

Is ſteriles thalamos in longum protrahit ęuũ.

Progenies vaſto ſiet vt memorabilis orbe.

Aedita mirando partu nec ſubdita fatis

Hoc monumenta docent veteꝝ clariſſima vatũ

Et populi annales quos defenſabat olimpus.

☞ Iudaici mater generis. nam Sarra cubile

Infœcunda viri luctu repleuit amaro

Permultas hyemes: curua tamen inde ſenecta

Egregiam genuit ſobolem· qua longa nepotum

Cenſetur ſeries. qua illuſtria ſtemmata ſurgũt.

Cuius & innumerum cœli benedixerat auctor
Semen: arena maris: verno nec tēpore frondes
Aequat & octauus qđ mille nec ignibus orbis.
Quid longeua Rachel: ventrē diſtenta capacē:
Cum caput alberet canis: produxit Ioſeph
Niliacos qui rexit agros: populumqꝫ potētem:
Et mare veliuolum: & Pharaonis regia tecta.
Matre diu ſterili: ſatus eſt notiſſimus orbi
Viribus inuictis valido quoqꝫ robore Sampſon
Fortior alcide qui durę iuſſa nouercę
Pertulit infractus. biſſenos atqꝫ labores.
Relligione patrum Samuel ſanctiſſimus olim
Prodijt in lucem gremio geſtatus anili
His liquet exemplis ſeros excellere partus.
Euehit in cœlum populi quos fama perennis.
Accipe quę dicam memoriqꝫ recondito mente
Quum primū tenero proles data verba palato
Effari poterit: templo deuota tonantis
Clauſa gyneceo: pueriles exigat annos

Intemerata manens: nec ſaucia pectus amore
Inſano: tactus neq; ſentiet alma viriles.
At ſterili ſicut naſcetur diua parente
Sic Iouis ipſa parens dicetur cunctipotentis
Viſceribus clauſura deum. diffuſa profundi
Quem non vnda freti: tellus ſpacioſa. nec alti
Continet aula poli. totus non accipit orbis.
Argumenta mei ſermonis vera docebo
Neu longa forſan te luſam ambage putares
Cras radians pura ſurget cum lãpade Phœbus
Et volucres agitabit equos. iã nerea linquens.
Concitus ad portam fuluo cui nomen ab auro
Maturo propera greſſu: nam coniugis ora
Mœſta diu: vultum reditu ſumpſiſſe ſerenum
Conſpities, ſicut reduci prius anxia mater
Gratatur gnato: chariſq; amplexibus hęret.
His dictis ſubito ceſſit ſeu fumus in auras.
Aſt Ioachimus agit nudato vertice grates
Cœlicolum regi: torquet qui numine mundũ.

¶ Interea ſolo triſtis ſedet Anna receſſu.
Atq; gemit profugo. quia ſit viduata marito
Cui prior aſſiſtens paraclętus. talibus ipſam
Aggreditur dictis: cœlo gratiſſima ſalue:
Lętus ab ętherea venio tibi nunctius axe
Fata docens ſuperum: rector que ſanxit ab ęuo.
Concipies vtero prolem de coniuge charo.
Ac ſenio paries: quamuis natura repugnat:
Maior erit cunctis Atauis. ſuper ęthera cuius
Diuũ tota cohors nomen dignatur honore.
Craſtina purpureos cum lux detexerit ortus
Qua patet ad portam via greſſu perge citato
Aurea quę fertur: remeantem rure maritum
Excipe: vbi alterno mœror pelletur inanis
Colloquio: mentis tunc nubila craſſa recedent
Sic ait & medio pauidam ſermone reliquit.
Heſperiam tandem pronus ſol vergit in vndã
Hũida nocte micãs plẽo quoq; Cynthia cornu.
Feſſa labore graui ſuadet dare membra quieti

Quę triſtes abigit curas: reficitqꝫ caduci
Corporis exhauſtas multo conamine vires
Tūc ſilet omnis ager. ſerpens nec lubricus errat
Per virides campos. ales nec in ęthere pendet
Prępetibus pennis: cantu reſonatqꝫ canoro.
Tantū noctis aues volitant ſtridore per auras
Nyctimmene & ſero retinet quę aſpera nomē.
Culminibuſqꝫ ſedens templorum triſtia dirus
Funera preſagit fęrali carmine bubo.
Anna quoqꝫ interea molli nō mēbra grabato
Collocat. aligeri meditans ſed pectore verba
Vatis. & orando deducit noctis opace
Tempora. dum lucis croceos Sol explicat ortus
Aureus: ardenti terras qui lampade luſtrat:
Extemplo Ioachim ſiluas. ſimul Anna penates
Linquit. vterqꝫ parat diuina capeſſere iuſſa.
Quę ſtimulant alacres promiſſa prole parētes
Maturare gradum: dictamqꝫ inuiſere portam
Ardua ſpes leuat indomitū perſepe laborem

Et ſuperat ſcopulos: horret neq; Martia bella.
Accelerant portę hinc diuerſis ſedibus ambo
Iungenteſq; manus: alternis oſcula figunt
Caſta modis. ꝓprios repetūt exinde penates.
Hic domus exultat reduci applauditq; patrono
Et tetricos ponit vultus/ frontēq; ſerenat.
Frondibus exornant poſtes laquearia tergunt
Cumq; leui textrix deſcendit aranea tela
Inmūdā pars verrit humū perq; ardua ſcopis
Atria: feruet opus famulorumq; offitioſa
Sedulitate. ſuos molitur quiſq; labores.
Qualis apū labor eſt cum florea prata reuiſunt
Vere nouo. dulceſq; thymi caſięq; ſapores
Ore legunt ſerpilla alię ſuccuſq; hyacinthi.
Vnde fauos condunt redolētia mellaq; fingūt.
Anxia ſollicito ceſſit de pectore cura
Amborum quærunt genio indulgere parūper
Pellere ieiunam maciem. languentia coctis
Membra fouere cibis: hauſtūq; reſumere robur

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-127940-p0038-7

Inſtaurant epulas: verubuſq; calentia figunt
Exta boum: rapidis flammis torrere parantes
Et calido coxam ſatagunt imponere aheno
Vnda domat feruens: hanc in ſartagine frigunt
Carnem pĩguis ouis. ſale ſparſam pelle ſupna.
Hinc poſita accubũt mẽſa Ioachimus & Anna
Accipiuntq; dapes: ſaturatur venter inanis
Quē macilenta fames contraxerat vndiq; rugis
Nectareos potant latices: dulcemq; lyeum.
Ambo pitiſabant mixtum fluuialibus vndis
Exangues vario curas ſermone leuantes
Facta dei memorant: priſcis exacta diebus.
Poſt pauci fluxere dies mœrore fugato
Coniugis infuſus gremio: mox imbuit aluum
Prole noua Ioachim: grauidam tenditq; parētē
Ventris onus. ſenſim cœpit coaleſcere fœtus
Et rudis humanam ſumebat maſſa figuram.
Imprimis calidum ſe cor glomerauit acutę
Inſtar pyramidis. nunq̃ dũ vita ſupſtes

Quod requie potitur. rapido velut orbe mouet᷑
Aſtriferũ cœlũ quod feſſa haud mole quieſcit.
Hic anime ſedes. illis penetralibus ęgro
Corpore tuta latet/ torrentes ſanguinis ęſtus
Inde fluunt membris. tandem natura diremit
Diſtinctis cerebrum cellis. & corporis artus
Fixerat ad vnguẽ. Phœbes quater orbe nouato
Noctiuagę/ niueam ſummo demiſit olympo
Omnipotens animam genitor: certoqꝫ ligauit
Fœdere nexa ſimul. corpus neu forte caducum
Bella ciens: animũ lętali vulneret ictu.
Intemerata ſui voluit nam viſcera templi
Conſeruare deus. patrium contagia virus
Pectus in ęthereum Marię ne ſpargeret illa:
Quis genus humanum primi infecere parẽtes?
Noxia cum vetito carpſiſſent pabula ramo
Ianqꝫ nouem lapſis decimi de lumine menſis
Maturus cupijt partus compage ſoluta
In lucem prodire. vterumqꝫ leuare parentis

Mite puerperium tribuit minuendo laborem
Caſta potens vteri lucina. preciqꝫ gementis
Annuit. ardentis composqꝫ puerpera voti
Edidit egregiam: fœlici ſydere natam.
Quę ſimul ac charę genitricis clauſtra reliquit:
Extulit atqꝫ caput ſacrum. hauſerat & ſata lucē.
Protinus arriſit rubicundis parua labellis
Virgo ſuę matri mœroris facta leuamen.
☞ Fama volans ſubito penetrat pernicibus alis
Lęta domos: Annę fuerant qui ſanguine creti
Exciuit ſtudio viſendi. nunctiat ipſam
Longęuam ſterilemqꝫ diu peperiſſe puellam.
Cognati affineſqꝫ ruunt ad limina nota
Pręcipites. illos non vlla negotia tardant
Tecta fremunt plauſu: reboant clamore patētes
Aedes fœmineo. modulantur carmina dulci.
Voce ſimul pueri mixtę nuribuſqꝫ puellę
Sydereum marię vultum. mirantur & artus
Corporis egregios taciti fixiſqꝫ pererrāt

Luminibus cuncti, cantuqꝫ ad ſydera tollunt.
Nanqꝫ caput flauo veſtitur crine decorum
Liniamenta patent pulcherrima & oris imago.
Ardua frons late diffunditur. ęmula ſtellis
Clara ſupercilijs decorantur lumina nigris.
Tenditur in filum naſus. florentia vincunt
Ora roſas. bifido ſectum diſcrimine mentum
Lactea Sythonijs ęquantur colla pruinis.
Ex humeris teretes ſtabant vtrinqꝫ lacerti.
Brachia ramoſeqꝫ manus. digitiqꝫ rotundi
Mobilitate vigent cunctos pietatis in vſus.
Atqꝫ duę leni conſurgunt pectore mammę
Nectare & ambroſia turgentes; numine diuū.
Lactea prebebant ꝙ ſummo alimenta tonanti;
Induit humanam quando deus ipſe figuram.
Quos amor exciuit ſincera ad gaudia amicos
Muneribus functi; pergunt ſua viſere tecta.
☞ Nec minus aſtra poli teſtātur gaudia quādo
Clarius ac ſolito micuit titania lampas

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-127940-p0042-8

Alipedeſq; vrgebat equos. iam verbere crebro
Pręcipitem noto ducens Sol limite currum
Aureus. at nimio tellus non vſta calore eſt
Verna temperie tepuit ſed lucidus ęther.
Qualis erat prima naſcentis originis mundi
Temperies. informe cahos cum ſemina rerum
Fudit. & innumeris animata eſt maſſa figuris
Eertilis occiduo Zephirus ſpirabat ab axe.
Tūc quoq; purpureo fulgebat germiue florum
Terra ferax. paſſim ſurgebant lilia campis.
Stella benigna Iouis Veneriſq; ſydus amicum
Humano generi: radijs fœlicibus orbem
Aſpexere hominum qui fortia cœpta ſecūdant
Licia quis ducibus glomerant longiſſima parce
Et tremulis ſenibus dant fata videre nepotum
Lęuaq; funeſtam minitantia ſydera cladem.
Curua falce ſenex mauors quoq; ſanguinolētus
Depoſuere minas rabies conſueta quieuit
Exitio. nam peſte ſimul Saturnus atroci

Vexat: mortales ac ſuſcitat horrida bella
Gradiuus pater aſpectu ſi forte maligno
Igneſcunt animi: flammiſq; vltricibus ardent
Interpres diuũ tectus ſplendente galęro
Lętior it cœlo fęduſq; ferit ſibi iungens
Idaliam inprimis Venerem: Phœbũq;: Iouẽq;:
Obtuto trino: proliq; placere laborat
Iam genite: ſacriſq; inſpirat Apolline dextro
Vatibus: Aonie quicquid nouere puelle
Diuite quo vena canerent altoq; cothurno.
Virgineos ortus: ſanctam & ſine crimine vitam
Diuinos meruit qua poſt ſua funera honores.
☞ Etherei ciues diſcreti ſede nouena
Diffudere choris ingentia iubila leti
Angelicis: totus ſimul exultabat olympus
Nã mortale gñs cecidit quod fraudibus hoſtis
Lętiferi quondam cõmiſſa piacula lugens.
Spe viduum: ſolidam ſibi nunc ſpondere ſalutẽ
Proſpiciunt. fracto: & tandem illuceſcere mũdo

Hoc iubar egregium: preſaga mente futurum
Quod cecinere prius vates : vatumq; propago.
Pſalmographus Dauid. dentato robore ſectus
Eſaias: ſacras & qui obtruncatus ad aras
Concidit. innocuo tinxit quoq; ſanguine tēplū.
Hęc abſtruſa ſuo myſteria pectore diui
Verſant. vmbroſum diſcentes claudier orcum
Recludiq; polos: & dura repagula frangi.
Nam prius admiſſum ſcelus exitiale parentum
Obdiderat vectes: fuerat nec peruia cuiq̄
Cœlicolum ſtellata domus: per ſęcula multa.
Eluit antiquo contractam fomite labem
Dum deus : infectoq; ſalutifer affuit orbi.
Hinc alacris lęto. reſonabat regia plauſu
Alta Iouis. gaudet pariter duce virgine cœlo
Stratis pręclarum vitijs inferre triumphum
Non ſecus ac fama eſt quondā pia numina cœli
Exultaſſe. ruit trifido dum fulmine moles
Aerea, excelſos congeſſerat vndiq; montes

Dirus ſacrilegum conatus: quando gygantum
Pelion oſſa gerit: premit hos frōdoſus olympus
Vlympus viridi cælum qui vertice tangit.
Sic erebi vincenda lues. cum diua virago
Pręſidium latura venit mortalibus egris.
Percipit hinc superũ noua gaudia ſtellifer axis.
Hoc pęana ſacrum dulci pars voce canebat.
☞ Summe parēs rerum mundi melioris origo:
Entia non vllo qui ſemina cuncta creaſti:
Condita ne pereant ſenio confecta rapaci
Res fragiles placida ſuſtentas optime dextra
Imprimis tibi nos multum debere fatemur
Nec dignas meritis grates perſoluere. noſtra
Contio lęta poteſt. cœli quibus annuis arcem
Adijcis infracto ſpeculum nos cernere vultu
Numinis ipſe tui. tenebroſa nube remota.
Quę ſenſus hebetat mortales abdita cœlans
Sydera perpertuo gyrare volumine quoſdam
Deligis ex nobis hominũ curare labores

Inde iubes alios tua iuſſa verenda pet auras
Ferre. latus ſtipant alij Cherubin Seraphimq;
Leta voce canunt ſabaoth rex ſemper amande.
Quin ſpectata fides dubijs certiſſima rebus.
Noſtra eſt primeua cum ſeditione malorum
Spirituum fureret ſoliū affectando ſupremū.
Et conata ſacro dyademate cingere frontem
Diſſidet imparibus ſtudijs diuerſaq; ſigna
Extulit. ętherea legio cœleſtis in aula
Impulerat pietas nos pro te ſumere bella.
Turba ſuperba tamen meruit ductore nefando
Lucifero. princeps: quia ſic tua vota ferebant:
Emicuit ſubito. quo belligeran te caterue
Conticuere ſimul: tenuitq; ſilentia cœlum
Arduus inſurgens archangelus ipſe draconem
Perculit infeſto procumbens hoſtis ab ictu
Pronus humi cecidit magnam traxitq; cateruā
Vt crepitans denſis grando ſalit acta procellis
Nymborū arboribus frōdes Aquiloq; comātes:

Quot rapit & viridi nemus expoliatur amictu
Cum riget hibernum glaciali frigore tempus.
Conſcia ſic ſceleris: preceps ruit ethere ab alto
Tota Phalanx. cœco pendens nūc carcere pēas
Dum tua maieſtas rerum potietur. auerni
Sulphureus donec Phlegeton crudelia lambet
Limina. Sydereo rutilabunt axe minores
Fixę dum ſtellę. cœlumq; rotabitur ingens.
Hinc tibi cura ſubit ſuperum ſarcire ruinam,
Et complere nouo vacuata ſedilia ciue.
Ergo fretum, tellus, & quod tegit omnia cœlū
Cōdita quā fuerāt. noſtros meditatus honores,
Virgineas inter turmas caſtiq; pudoris
Spectandos virtute choros: & labe carentes
Deligis ęgregium ſpecimen virtutis: ab ęuo
Et mariam cunctis prefers rex magne puellis
Cœlibe que victura thoro: fulgere parentis
At poterit titulo. pariens ſine ſemine prolem.
Qꝫ natura nequit fragili cognoſcere ſenſu

Talia cœlicolę pangebant virgine nata.
☞ Impia diuinum cuius iam tartara numen
Horribili percuſſa metu tremuere: feroces
Exitium dirę ſibi nunc inſtare videbant
Et truculenta ioui ſtygio conſurgere bella
Immitis fractura ſeras & tecta tyranni.
Quin erebi rector tumidas exarſit in iras
Eumenidum ſtimulante face atrociqꝫ fremebat
Murmure: bachãdo ĩſaniẽs ceu ꝑcita ab Oeſtro
Inachis: ambiguos curis oppreſſus amaris
Greſſus molitur per inania regna profundi.
In mentem ſubijt quondam Cumęa Sibilla
Preſcia venturi cecinit quod carmine vates.
Ferrea fatales nouit ſic voluere parcas
Stamina: lanificum ſtudio prius antra dearum
Scrutandi ingreſſus latitantia fata legebat
Excidium & cladem ſimul illetabilis orci.
Pręterea circo quas concluſere remoto
Inſontes animas contagia labis auiti

Et ſcelus infandum paradiſi in ſede peractum
Arrectus muſſare notat: iam compede vinctos.
Et denſis merſos tenebris & nocte profunda
Tempus adeſſe nouum. nexu vincliſq; ſoluti.
Excuſſo inferniq; iugo. conuexa tueri
Quũ dabitur ſuperum. ſanctaſq; inuiſere ſedes
Spirituum pietas fulſit quos ſumma parentis
Etheręi ne foret mens horum obnoxia culpe
Has genus antiquum noſtrę primordia gentis
Incoluit ſine luce domos: quod nulla fatigat
Tiſiphone minitans trux vipereoq; flagello
Territat allecto: vehemens ſed pena tremendi
Qꝫ careat facie Iouis aſpectuq; decoro:
Qui leuat erumpnas & dultia queq; rependit
Exeſo adamus ſedet hic rubigine ſcabra
Fornice. vitali cuius caput imbuit aura
Omnipotens genitor ſufflans ſpiracula vitę
Formatum ſubito hunc lucis pręfecit apricis;
Et pręcepta dedit vetitas ne manderet eſcas.

Fœlicis nemoris:ſed cū ieiunia ſoluit
Coniugis illectus pręcibus: que corruit aſtu
Serpentis tumidi:iam liuida ſpicula ledunt
Et viciant mortale genus ſtirpemq; nepotum.
Aſpera ſicuti ſcabies per ouilia ſęuit
Dum pecus infectum papulis ardentibus inter
Intactos immune greges veſtigia torſit
Lumine dehinc caſſus non euolat alite paſſu
Spiritus ęthereas repetens ſine crimine ſedes
Regis olympiaci.ſed ſic vrgentibus actis
Cogitur in lymbum triſtis deſcendere auerni.
Turba frequēs ſtipat hūc circūfuſa corona
Ipſe ſed in medio reſidet niuea venerandus
Canitie: vultuq; graui:nam plurima veſtit
Hiſpida barba genas:ſulcāt quoq; tēpora rugę.
Eua nocens lateri agglomerat ſe proxima tanti
Cauſa mali:crebris plāgēs ſua pectora pūgnis:
Qꝫ genus humanū fœlicibus expulit aruis:
Sed minuūt Marię cōtraria fata dolorē.

Nā necis occaſio hec:tulit altera ſemina vitę.

Hic Abel ille pius fraterna cęde peremptus
Orgia dum faceret.multoq; ambiret honore
Numina.tum ſenior. qui per vada cerula ponti
Fluctiuagam nutare ratem ſine remige paſſus
Obuia ferrato dirimebat corpora roſtro
Vitiſator Noe.pater hinc Abrahamus eiſdem
Aſſidet intenebris. quem cōmendauit olympo
Prompta fides.ac mandato parere tonantis
Strēnua pignoribus parcēs nec dextera charis:
Inclytus is meruit cœleſtes lumine diuos
Cernere mortali:monitu quoq; diſcere certo
Innumeram ventris ſobolem.ſurgentia gentis
Stemmata clara ſuę.tandem ab radicibus illis
Purpuream:candore roſam turgere niuali
Conſpicuam.cuius penetraret odor vaga cœli
Sydera:qui mœſtas erebi contingeret vmbras
Sulphureum releuāſſuaui dulcore mephitim.
Exultans igitur fœlitia currere ſęcla

Fatidici quondam quę predixere prophete
Ac generi promiſſa tuo complerier. vnde
Dulciſonis monuit gnatum ſermonibus iſtis
☞ At tu chare puer non indignate litari
Ante rogum ſuperis: triſtes precor exue curas:
Nunc cahos horrendum: nunc nũc ſquallẽtia ſp
Et loca ſenta ſitu pariter linquemus ouantes.
Poſt Iacob cœlo gratum: reliquoſq; nepotes
Hortatur. reuocẽt animum ponantq; timorem.
Legifer hinc Moſes obſeruantiſſimus ęqui
Olim Niliaco vidit qui grandia luco
Monſtra dei. vocemq; tonantis ceperat aure
Talia ſubiecit. poſito velamine cerno
Hic rubus eſt ardens flamma rutilãte coruſcus
Innocuuſq; manens: nec edaci paſtus ab igne
In cineres atros abijt teneramq; fauillam.
Aſtantemq; ſibi Dauid his vocibus vſus
Alloquitur: genus o Yeſſe quondã inclyte bello
Atq; toga: te ſenſit enĩ ſeuuſq; minaxq;

Allophylus. duro traiectus tempora cote.
Qui potes arguto conuincere Ariona plectro.
Auratam nunc prome chelim qua fretus amari
Pectora ſedaſti phytonia regis: abacta
Mente procul furia: prętenta pollice neruos.
Nam venit expectata dies: qua virgula ſurgit
Germine creta tuo. que vertice tãget olympũ.
Comprobat euentus quam ſint oracula cœli
Certa: nec humanas ludunt pia numina mentes
Elegit ſuperi rector ſanctiſſimus axis
Egregium genus ipſe tuum. benedicere gentes
Quo ſtatuit. nexuq; rato diuina caducis
Terrigenas ſuperis cõnectere ſacra prophanis:
Fatiferumq; piare nephas: radicibus imis
Colluuie ſcelerum vulſa. munire aditumq;
Obijce: ne repetat ſentinam purus eandem
Luſtrali purgatus homo baptiſmatis vnda
Virginis auſpitio nate. meliore metallo.
Rurſus agent populi fœlitia ſœcula rurſus,

Effrenis Bellona procul concedet ab orbe.
Nanq; ſalutiferum terris oſtendet Ieſum
Diua parens. tenebris qui nos educet opacis.
Et ſtigij fumoſa lacus penetralia rumpet.
Ille triumphato victor remeabit auerno
Ethera de hinc ſpolijs aſcēdet onuſtus opimis,
Vix bene deſierat cum circumfuſa repente
Cōtio ſancta patrū: reliquū & ſine nōie vulgus
Vnanimi voto: grates egere tonanti.
Rector at vmbrarum ſtudioſius acta videndo
Flammea torquebat: toruo ſua lumina vultu.
Et rabida manes terrebat voce profundos
Fata putās animo: que triſtia regna manerent.
Tartareo diuerſa ſinu ſic pręlia miſcent
Hinc ſpes: inde dolor turbat. cum diua virago
Pręſidium latura pium mortalibus egris
Emicuit. pandens aditum ſtellantis olympi.
Nec mortale genus tandem cui illuxerat olim
Expectata dies fœlicis ſyderis ortu

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-127940-p0055-1

Immemor offitij tales canit ordine laudes
Virginis:& vocem deuota mente reſoluit.
☞ Edita pręclaro regum de ſtemmate virgo
Et Patriarcharum ſoboles generoſaqꝫ vatum
Progenies.varijs olim ſignata figuris.
Tu viridis ſacro es paradiſus robore vite
Fertilis.& fuluo que ſplendicat vrna colore
Aurea :cōdiderat populus qua manna ſuperno
Axe pluēs: quando ſterilē peragrabat heremū.
Archa fretū ſulcans tumidis ſurgentibus vndis
Diluuij : te virgo ferax monſtrabat aperte.
Tum qui multicolor radiabat fœderis arcus
Aereo tractu:ſuperum ceſſante furore
Limitibuſqꝫ cauis poſtq̃ maris vnda reſedit.
Concilias tu nanqꝫ deum mortalibus almum
Ne ſontes animas ſcelerum contagia mergant
Pręcipites Baratro:remeādi vbi nulla facultas.
Quin etiam ſcalę tangentes limina cœli
Quas Iacob placida laxat cum membra quiete

Viderat in ſomnis.te monſtrauere:fideli
Qua duce ad ęthereas lęti migrabimus arces.
Sincerum ſine labe animum teſtatur aronis
Florida virga:nouo fructu fœcunda repente
Tot titulis ornata nites:latęq; refulges
Virgo decens:mœrito nulli vt pręconia cantu
Tollere ſit promptū.moderent̃ plectra ſorores
Sicelides Phœbuſq; licet.riget oraq; gurges
Caſtalius:bijugo dulcem vel monte ſoporē
Ceperit: ac palmam doctos ſibi vendicet inter
Cecropios:& quos lacium tulit inde Poetas.
Nondum opifex rerum cœli ſinuauerat arcus
Auricomo radios Hyperione:cornua Phœbe
Non dederat. tellus nec dum librata pependit
Oceano vallata mari.ſurgebant aggere multo
Graminei nondum colles.nec rura virebant
Partutiebaris cum:tu ſolioq; tonantis
Proxima/ſollicito luſtrabas omnia viſu
Tu regina poli materq; electa tonantis

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-127940-p0057-2

Inde geris fuluo cinctam dyademate frontem
Biſſenis rutilam ſtellis; humeros quoqꝫ veſtit
Phœbus. & ima pedum veſtigia Luna bicornis
Circuit. angelicis ſtipata choris ꝗ ſingula nutu
Effitiunt o diua tuo: dominamqꝫ ſalutant
Tellurisqꝫ/fretiqꝫ/hominum/cœliqꝫ/profundi
Tu liquidus fons es: ſiccos qui proluit hortus
Vortice perpetuo: tu lucida ſtella vocaris
Que ſpumante mari iactatos equore nautas
Dirigit: in rabidam lacero ne remige ſcyllam
Turbidus auſter agat. cõtermina ſiue charibdis
Sorbeat errãtes rapidis quoqꝫ mergat ĩ vndis.
Quicquid habent dotis gẽmę gangetica ꝟſant
Quas vada tu ſuꝑas. Pãchaia deniqꝫ quicquid
Nutrit odorifera & Tmolus fragrãtibus herbis
Conſitus exhalat. ſuaui tu vincis odore
Queqꝫ paleſtina creſcunt redolentia terra
Balſama/& aſſirium longe tibi cedit amomũ
Nardus odora ſimul/caſię/narciſſus/anetum

Veris opes.violas radiantia lilia lothos
Alba liguſtra roſas Zephiro ſpirante feraxq́;
Quicquid humus fundit cilicũ fœlicibus hortis
Exuperas: animi longe maiora redundant
Dona: quibus cunctis potis es certare beatis
Mentibus: ac atauis claro prior ire nitore
Sancta ſides tribuens diuum conſortia menti
Qua ſine cuncta deo ſordent benefacta merentˢ
Haud vnq̃ patrie promiſſa brauia ſuperne
Hęc ſolidam caſto poſuit ſub pectore ſedem
Virgo decora tuo veluti Iouis armiger alta
Nidum rupe locat contra ſtridentis acuta
Flabra nothi.ſcythicum boreã qua ridet aquoſi
Aeris atq; minas.nullo ſub faſce labare
Spes firmata docens mentẽ delubra locauit
Corde pio reliquas: & amor ſupeminet omnes
Virtutes quantum nocturnis aurea Phœbe
Syderibus fulgore preit carbunculus ardens
Vincit Erithręos quantum ſplendore lapillos

Vnde tuum numen merito veneramur ouantes
Regia (virgineas inter clariſſima turmas)
Parthenice.es pietatis honos:caſtiqꝫ pudoris
Egregium ſpecimen:decus immortale tuorum
Pręſidium miſeris:incerto portus & aura
Iactatis pelago:profugis optabile aſylum
Tu genus humanum communi nomine matris
Virgo foue:lapſum vitio inſtaurare laborans
Te duce falciferi quondam ſenis aurea rurſus
Sœcla fluunt:pax ipſa redit comitata frequẽti
Ordine virtutum:cedunt tremefacta baratri
Monſtra feri.quoniã totus tibi ſubditur orbis
Ergo humiles nõ ſperne p̄ces:gemituſqꝫ tuoꝝ:
Auribus at patulis:non auerſata rogantes:
Excipe:ſupplicibus votiſqꝫ inflectere virgo
Innocuam faueas primum traducere vitam
Illita tela dolis in nos mellita voluptas
Neu vibret miſeros:tandemqꝫ ſuperba triũpho
Subiuga ferratis innectat colla cathenis.

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-127940-p0060-8

Sit paciens animus:curarum liber:honeſti
Limes:norma boni:vitę ſeruare tenorem
Perpetuumqꝫ ſciat:ne mens ſublata ſecundis
Intumeat rebus:rurſus deiecta repente
Culmine ſucceſſus trepidet.calcare nociuas
Da peſtes animi:tenebroſe nubila mentis
Diſcute:ſydereos animo luſtrare receſſus
Purgato concede fauens:dum veſcimur aura
Vitali:luteas dum mens colit ardua ſedes.
Frigida ſed noſtros vbi mors labefecerit artus
Et luctata diu tandem moribunda fatiſcent
Membra:procul lemures o diua fugato nocẽtes
Tabifico vicient animas ne monſtra veneno.
Neu ſpes forte labat:ſyncera fides ve malignis
Inſidijs pulſata ruat:neu flammeus ardor
Frigeat:& peſſum rapiat breuis hora peractę
Militiam vitę:ac ſudores proterat omnes
Quos tulimus fuerat nobis dum vita ſuperſtes.
Mentibus at noſtris terrenę fecis odorem

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-127940-p0061-4

Exime ne pondus ſceleris poſt fata retardet:
Aut concreta grauet labes que mergat ad ima
Precipites erebi mentes.ſed ſordibus atris
Terſe.ſydereas repetant fœliciter arces
Aſpectuqꝫ dei preſente fruantur in ęuum.

TELOS

Si quas forte labeculas mendaſqꝫ: ſpongia emaculandas Studioſus lector in noſtra hac tumultuaria editione offenderit:que imꝓuidis ac oſcitātibus nobis irrepſiſſent.oratū volumus vt boni conſulat.pieqꝫ caſtiget. homineſqꝫ em̄ ſumus. nec aliquis vſqꝫ adeo ad vnguem.conſumatus reperiri poteſt.quin interdum hallucinetur.nam & bonus quandoqꝫ dormitat Homerꝰ. Harum mendarum appendiculam ſubnectere decreueramus. in qua cenſoria lima irreptitii errores caſtigarentur:ſed cum ea oportunitate fraudati ſimus Illos candido lectori confodiendos permittimus.

Conſule iuſta
Mente voles ſi
Critice facta
Pendere noſtra
Nec fauor adſit
Liuor abeſto.

ULB Halle 3
003 489 329

ur doceremi doce
q̄pfecto vtinā do
es vel fuisses esset
cti essem⁹ vl fuisse
essent vel fuissent
ocearis vel docea
doceamur docea
tiuo mō tpe pn̄ti
oceare doceatur.
eamini doceant.
doceris vel do-
ceremur docere-
to cū doctus sim
it vel fuerit. ꝛ plr
⁹ sitis vel fueritis
q̄pfecto cū doct⁹
fuisses esset vl fu
vl fuissemus esse
fuissent Futuro

rere legeret ꝛ plr cū legeremur legeremini
legerent. Preterito pfecto cū lectus sim vl
fuerim sis vl fueris sit vl fuerit. ꝛ plr cum
lecti sim⁹ vel fuerim⁹ sitis vel fueritis sint
vel fuerint. Ptō plusq̄pfecto cū lectus es
sem vl fuissem esses vl fuisses esset vl fuis-
set. ꝛ plr cū lecti essemus vl fuissemus esse
tis vel fuissetis essent vel fuissent. Futuro
cū lectus ero vl fuero eris vl fueris erit vl
fuerit. ꝛ plr cū lecti erim⁹ vel fuerimus eri
tis vl fueritis erint vl fuerint Infinitiuo
mō sine nūeris ꝛ psonis tpe pn̄ti ꝛ ptō im
pfecto legi. Preterito pfctō ꝛ plusq̄pfctō
lectum esse vel fuisse. Futuro lectum iri.
Duo participia trahūtur ab hoc verbo
passiuo. preteritū ꝛ futurum. preteritum
vt lectus. futurum vt legendus.
A Udio audis audit. ꝛ plr audimus

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-127940-p0064-1

PRimitie carminũ Mathie Fungk Haynouienſis In Genethlium ſalutifere virginis Marie. quibus hyſtoriam natiuitatis graphice proſequitur.

HERMANNVS TREBELIVS Notianus Poeta laureatus empturientem alloquitur Lectorem.

Mollia quid dubitas ꝙ nõ ſint carmina lector?
Attamen hic cultum(crede)Poema leges.
Nam ſancto & puro deſcripſit Numina verſu:
Scintillę vates nobile nomen habens:
Ergo age: q̃d dubitas lege: pellege: diſcute carmen:
Diſpereã niſi te tã pia Muſa iuuet.